

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๔๗

ที่ มท ๐๔๐๙.๕

วันที่

สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานข้อมูลการดำเนินงานการจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

๑. เรื่องเดิม

กระทรวงมหาดไทย ได้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการฟื้นฟูแหล่งอาหารช้างป่าพื้นที่ป่าตะวันออก “จัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง” ภายใต้แผนปฏิบัติการแก้ปัญหาช้างป่า (ปีพุทธศักราช ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำแนวพระราชดำริการจัดการความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ในโครงการฟื้นฟูแหล่งอาหารช้างป่า ภายใต้หลักนิติธรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องถิ่น และชุมชน รวมทั้งสนับสนุนงานวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันในการดำเนินงาน โดยขอเขตความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย การสนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินงานพัฒนาและขยายผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องถิ่นและชุมชน

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานจำนวน ๕ คณะ ประกอบด้วย

- คณะทำงานระบบข้อมูลและระบบบริหารจัดการ มีผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
- คณะทำงานพัฒนาพื้นที่อ่างเก็บน้ำประแกต มีอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
- คณะทำงานการฟื้นฟูพื้นที่ป่า มีอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
- คณะทำงานพัฒนาชุมชน มีอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
- คณะทำงานจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศและโครงสร้างพื้นฐาน มีอธิบดีกรมทางหลวงชนบท เป็นหัวหน้าคณะทำงาน

๒.๒ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะเมา อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยขอพระราชทานกราบทูลเชิญสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เป็นองค์ประธานการประชุม โดยมีเรื่องเพื่อพิจารณา และเพื่อขอพระราชวินิจฉัย ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ คณะทำงานระบบข้อมูลและระบบบริหารจัดการ ได้เสนอการจัดการระบบข้อมูลและระบบการบริหารจัดการใน ๓ ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงจากทุกคณะทำงานจัดทำเว็บไซต์ และรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานและสร้างตัวอย่างเครือข่ายเตือนภัยชุมชน

/๒.๒.๒ คณะทำงาน...

๒.๒.๒ คณะทำงานพัฒนาพื้นที่อ่างเก็บน้ำประแกต เป็นการกำหนดขอบเขตพื้นที่บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำออกเป็น ๔ เขต คือ ๑) เขตพื้นที่ฟื้นฟูพืชอาหารช้างและแหล่งน้ำ เพื่อจูงใจให้ช้างป่ากลับสู่ป่า ๒) เขตเฝ้าระวัง ควรปรับเปลี่ยนพืชที่เพาะปลูกเป็นพืชที่ช้างป่าไม่ชอบหรือไม่กิน ๓) เขตพื้นที่พบช้างป่าเป็นประจำ ไม่ควรสร้างสิ่งจูงใจให้ช้างป่าอยู่อาศัย และ ๔) เขตพื้นที่พบช้างป่าเป็นประจำ จัดกิจกรรมผลักดันช้างป่า กลับสู่พื้นที่ป่า

๒.๒.๓ คณะทำงานการฟื้นฟูพื้นที่ป่า ดำเนินการจัดการพัฒนาแหล่งอาหาร โป่งดิน แหล่งน้ำ และทุ่งหญ้าให้กับช้างป่า พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานในรูปแบบป่าชุมชนร่วมกับภาครัฐ ส่งเสริมการทำวนเกษตร สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สร้างกลุ่ม มีกฎกติกาในการดูแลบำรุงรักษาป่าร่วมกัน

๒.๒.๔ คณะทำงานพัฒนาชุมชน เสนอแนวทางสร้างชุมชนเข้มแข็งในหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง “หมู่บ้านคนรักช้าง” มีเป้าหมายความสำเร็จ คือ คนทำร้ายช้างลดลง ช้างรุกรานคนลดลง ด้วยแนวคิด เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ใช้กลยุทธ์การดำเนินงาน คือ คนรู้จักช้าง คนเข้าใจช้าง คนรักช้าง และคนอยู่ร่วมกันกับช้าง เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมช้างป่า เพื่อการอยู่ร่วมกัน จัดตั้งและพัฒนาแกนนำชุมชนในการขับเคลื่อนความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาหมู่บ้านตามศักยภาพของพื้นที่ในการสร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ “คนรักช้าง” รวมทั้งยกระดับหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้ทดแทนการทำการเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่า

๒.๒.๕ คณะทำงานจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศและโครงสร้างพื้นฐาน โดยได้กำหนดการจัดทำแนวเชื่อมต่อเพื่อให้ช้างป่าเดินระหว่างป่า โดยเลือกรูปแบบการจัดทำทางยกระดับข้ามทางเดินช้างป่า เป็นสะพานข้ามเส้นทางเดินช้างป่า ซึ่งกรมทางหลวงชนบทออกแบบให้กลมกลืนกับธรรมชาติ มีจุดจอดรถชมทัศนียภาพและชมสัตว์ป่า จำนวน ๒ จุด

๒.๓ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เป็นองค์ประธานการประชุม โดยทรงมีพระราชวินิจฉัย ประกอบด้วย

๒.๓.๑ การดำเนินงาน เป็นงานที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ในการดำเนินงาน และต้องอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะเกิดผลสำเร็จ

๒.๓.๒ การดำเนินการสร้างแหล่งน้ำ แหล่งอาหารให้ช้างป่า เหมือนการสร้างซูเปอร์มาร์เก็ตให้ช้างป่ามีอาหาร การออกจากป่าก็จะลดลง รวมถึงสัตว์ป่าอื่น ๆ ก็ได้ใช้ประโยชน์ด้วย

๒.๓.๓ การจัดการข้อมูล เห็นด้วยกับการรวบรวมข้อมูลและนำมาใช้ในการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหา ทรงเห็นว่าการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งด้วยการณรงค์ พูดคุย ถึงการมีอยู่ของป่าไม้ สัตว์ป่านั้น ประชาชนได้รับประโยชน์อะไร การมีอาชีพ มีรายได้ ต้องสร้างอาชีพเสริม เพราะมีการขอความร่วมมือไม่ให้ปลูกพืชที่ช้างชอบ ดังนั้น ต้องทำให้ประชาชนมีรายได้ ทำให้คน ป่าไม้ และสัตว์ป่า อยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการพัฒนาชุมชนจากฐานราก เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน คนไทยเป็นคนเก่ง ทำงานได้ และเข้าใจปัญหา เพราะอยู่กับปัญหา การทำงานจึงต้องเคารพและให้เกียรติกัน

๒.๓.๔ การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เป็นหลักสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศ พระองค์ได้มีโอกาสกราบทูลพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริในการสร้างชุมชนเข้มแข็งว่า หากชุมชนเข้มแข็งแล้ว ปัญหาทุกปัญหาจะแก้ไขได้ ดังนั้น การที่กรมการพัฒนาชุมชนได้เสนอแนวทางการพัฒนาฯ จึงเป็นการสืบสาน ต่อยอดจากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรด้วย และให้เห็นเป็นส่วนสำคัญ

๒.๓.๕ การร่วมกันทำงานให้สำเร็จ เพื่อความสุขของคนและสัตว์ป่า ขอให้พระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม ขอให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ข้อเสนอ

เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเพื่อให้การดำเนินการสร้างความเข้มแข็งชุมชน ตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง คนรักช้าง เกิดผลสำเร็จ และเป็นไปตามที่นำเสนอในที่ประชุมตามข้อ ๒.๒.๔ กรมการพัฒนาชุมชน พิจารณาแล้ว เห็นควรพัฒนาหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่า โดยดำเนินการภายใต้ชื่อ หมู่บ้านคนรักช้าง รายละเอียดตามเอกสารแนบ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านเข้มแข็ง ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา มีเป้าหมายเพื่อลดการทำร้ายช้างและลดการรุกรานของช้างป่า ดำเนินกลยุทธ์การพัฒนา ดังนี้

๓.๑.๑ คนรู้จักช้าง ด้วยการส่งเสริมความรู้ของประชาชน คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการชุมชน เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง

๓.๑.๒ คนเข้าใจช้าง ด้วยการส่งเสริมความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน ให้เห็นความสำคัญและความสัมพันธ์ของป่าไม้ สัตว์ป่า และคน ในระบบนิเวศเดียวกันอย่างสมดุล จัดระเบียบ กฎกติกา การใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย และมีหลักประกันทางสังคมเพื่อเยียวยาในกรณีหากได้รับผลกระทบจากสัตว์ป่า

๓.๑.๓ คนรักช้าง เป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนให้เห็นประโยชน์จากการที่มีช้างป่า ด้วยการสร้างเครื่องหมายสัญลักษณ์ “หมู่บ้านคนรักช้าง” แสดงเป็นรูปคนอยู่ร่วมกับช้างอย่างมีความสุข การสร้างแบรนด์สินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน “คนรักช้าง” เพื่อสร้างรายได้ ผลิตสินค้าจากผลิตผลทางการเกษตรที่ช้างไม่ชอบ พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ตลาดมีความต้องการ ส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ จากกิจกรรมที่เกี่ยวกับช้าง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย พัฒนาตลาดเป็นหมู่บ้านโอท็อปวิถี หรือส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยว จัดกิจกรรมจิตอาสาคนรักช้าง เป็นต้น

๓.๑.๔ คนอยู่ร่วมกับช้าง เป็นการสร้างความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการบูรณาการหน่วยงานจัดทำแผนการพัฒนาหมู่บ้านแบบองค์รวม สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล เช่น ด้านอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่า ด้านการเฝ้าระวัง ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น สร้างระบบป้องกันและระงับภัยจากช้างป่า จัดระบบการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยที่เกิดจากช้างป่า ที่ยุติธรรมและเป็นธรรม

๓.๒ ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินงานการจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง คณะทำงานพัฒนาชุมชน และคณะทำงานทุกคณะรวมทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วน จัดระบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น

๑) การพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายที่มีผลกระทบ

๒) คัดเลือกพื้นที่จัดโครงการพัฒนานำร่อง เพื่อใช้เป็นพื้นที่เรียนรู้ และช่วยปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง

๓) จัดทำระบบส่งเสริมองค์ความรู้ และทักษะการใช้ชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนและช้าง เช่น หลักสูตรสร้างความเข้าใจพฤติกรรมของช้าง การบริหารจัดการหมู่บ้าน การสร้างอาชีพ เป็นต้น

๓.๓ ประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานในหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบ โดยใช้โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง คนรักช้าง เป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งของชุมชน/หมู่บ้าน

๓.๔ จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าและจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อส่งเสริมรายได้และสมทบกองทุนเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบตามข้อ ๒ และพิจารณาตามข้อ ๓ หากเห็นชอบขอได้โปรดพิจารณา
นำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อโปรดทราบ

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กลุ่มงานส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชน โทร. ๑๖๑๔๗

ที่ สสช. ๔๒๕

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานข้อมูลการดำเนินงานการจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุระหว่างคนและช้าง

เรียน อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

๑. เรื่องเดิม

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานคณะกรรมการดำเนินงานการจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุระหว่างคนและช้าง ได้ขอพระราชทานกราบทูลเชิญสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เป็นองค์ประธานกิตติมศักดิ์และขอพระราชทานกราบทูลเชิญเสด็จไปทรงเป็นองค์ประธานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานการจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุระหว่างคนและช้าง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ และทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน โดยจัดประชุมเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะเมา อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง

๒. ข้อเท็จจริง

การประชุมฯ ตามข้อ ๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอพระราชทานกราบทูลเชิญสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เป็นองค์ประธานการประชุม โดยมีเรื่องเพื่อพิจารณา และเพื่อขอพระราชวินิจฉัย ดังต่อไปนี้

๒.๑ คณะทำงานทั้ง ๕ คณะ นำเสนอต่อที่ประชุม ประกอบด้วย

๒.๑.๑ คณะทำงานระบบข้อมูลและระบบบริหารจัดการ ได้เสนอการจัดการระบบข้อมูลและระบบการบริหารจัดการใน ๓ ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงจากทุกคณะทำงานจัดทำเว็บไซต์ และรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานและสร้างตัวอย่างเครือข่ายเตือนภัยชุมชน

๒.๑.๒ คณะทำงานพัฒนาพื้นที่อ่างเก็บน้ำประแกต เป็นการกำหนดขอบเขตพื้นที่บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำออกเป็น ๔ เขต คือ ๑) เขตพื้นที่ฟื้นฟูพืชอาหารช้างและแหล่งน้ำ เพื่อจูงใจให้ช้างปากกลับสู่ป่า ๒) เขตเฝ้าระวัง ควรปรับเปลี่ยนพืชที่เพาะปลูกเป็นพืชที่ช้างป่าไม่ชอบหรือไม่กิน ๓) เขตพื้นที่พบช้างป่าเป็นประจำ ไม่ควรสร้างสิ่งจูงใจให้ช้างป่าอยู่อาศัย และ ๔) เขตพื้นที่พบช้างป่าเป็นประจำ จัดกิจกรรมผลักดันช้างป่า กลับสู่พื้นที่ป่า

๒.๑.๓ คณะทำงานการฟื้นฟูพื้นที่ป่า ดำเนินการจัดการพัฒนาแหล่งอาหาร โป่งดิน แหล่งน้ำ และทุ่งหญ้าให้กับช้างป่า พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานในรูปแบบป่าชุมชนร่วมกับภาคีรัฐ ส่งเสริมการทำวนเกษตร สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สร้างกลุ่ม มีกฎกติกาในการดูแลบำรุงรักษาป่าร่วมกัน

๒.๑.๔ คณะทำงานพัฒนาชุมชน เสนอแนวทางสร้างชุมชนเข้มแข็งในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “หมู่บ้านคนรักช้าง” มีเป้าหมายความสำเร็จ คือ คนทำร้ายช้างลดลง ช้างรุกรานคนลดลง ด้วยแนวคิด เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ใช้กลยุทธ์การดำเนินงาน คือ คนรู้จักช้าง คนเข้าใจช้าง คนรักช้าง และคนอยู่ร่วมกันกับช้าง เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมช้างป่า เพื่อการอยู่ร่วมกัน จัดตั้งและพัฒนาแกนนำชุมชนในการขับเคลื่อนความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาหมู่บ้านตามศักยภาพของพื้นที่ในการสร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ “คนรักช้าง” รวมทั้งยกระดับหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้ทดแทนการทำเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่า

/๒.๑.๕ คณะทำงาน...

๒.๑.๕ คณะทำงานจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศและโครงสร้างพื้นฐาน โดยได้กำหนดการจัดทำแนวเชื่อมต่อเพื่อให้ช้างป่าเดินระหว่างป่า โดยเลือกรูปแบบการจัดทำทางยกระดับข้ามทางเดินช้างป่า เป็นสะพานข้ามเส้นทางเดินช้างป่า ซึ่งกรมทางหลวงชนบทออกแบบให้กลมกลืนกับธรรมชาติ มีจุดจอดรถชมทัศนียภาพและชมสัตว์ป่า จำนวน ๒ จุด

๒.๒ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เป็นองค์ประธานการประชุม โดยทรงมีพระราชวินิจฉัย ประกอบด้วย

๒.๒.๑ การดำเนินงาน เป็นงานที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ในการดำเนินงาน และต้องทำอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะเกิดผลสำเร็จ

๒.๒.๒ การดำเนินการสร้างแหล่งน้ำ แหล่งอาหารให้ช้างป่า เหมือนการสร้างซูเปอร์มาร์เก็ต ให้ช้างป่ามีอาหาร การออกจากป่าก็จะลดลง รวมถึงสัตว์ป่าอื่น ๆ ก็ได้ใช้ประโยชน์ด้วย

๒.๒.๓ การจัดการข้อมูล เห็นด้วยกับการรวบรวมข้อมูลและนำมาใช้ในการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหา ทรงเห็นว่าการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งด้วยการณรงค์ พูดคุย ถึงการมีอยู่ของป่าไม้ สัตว์ป่านั้น ประชาชนได้รับประโยชน์อะไร การมีอาชีพ มีรายได้ ต้องสร้างอาชีพเสริม เพราะมีการขอความร่วมมือไม่ให้ปลูกพืชที่ช้างชอบ ดังนั้น ต้องทำให้ประชาชนมีรายได้ ทำให้คน ป่าไม้ และสัตว์ป่า อยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการพัฒนาชุมชนจากฐานราก เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน คนไทยเป็นคนเก่ง ทำงานได้ และเข้าใจปัญหา เพราะอยู่กับปัญหา การทำงานจึงต้องเคารพและให้เกียรติกัน

๒.๒.๔ การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เป็นหลักสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศ พระองค์ได้มีโอกาสกราบทูลพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริในการสร้างชุมชนเข้มแข็งว่า หากชุมชนเข้มแข็งแล้ว ปัญหาทุกปัญหาจะแก้ไขได้ ดังนั้น การที่ กรมการพัฒนาชุมชนได้เสนอแนวทางการพัฒนามา จึงเป็นการสืบสาน ต่อยอดจากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรด้วย และให้เห็นเป็นส่วนสำคัญ

๒.๒.๕ การร่วมกันทำงานให้สำเร็จ เพื่อความสุขของคนและสัตว์ป่า ขอให้พระบารมี ปกเกล้าปกกระหม่อม ขอให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ข้อเสนอ

เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเพื่อให้การดำเนินการ สร้างความเข้มแข็งชุมชน เกิดผลสำเร็จ และเป็นไปตามที่นำเสนอในที่ประชุมตามข้อ ๒.๑.๔ สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน พิจารณาแล้ว เห็นควรดำเนินการเพื่อพัฒนาหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่า โดยดำเนินการภายใต้ชื่อ หมู่บ้านอนุรักษ์ช้าง รายละเอียดตามเอกสารแนบ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านเข้มแข็ง ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา มีเป้าหมายเพื่อลดการทำร้ายช้างและลดการรุกรานของช้างป่า ดำเนินกลยุทธ์ การพัฒนา ดังนี้

๓.๑.๑ คนรู้จักช้าง ด้วยการส่งเสริมความรู้ของประชาชน คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการชุมชน เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกัน อย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง

๓.๑.๒ คนเข้าใจช้าง ด้วยการส่งเสริมความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน ให้เห็นความสำคัญและความสัมพันธ์ของป่าไม้ สัตว์ป่า และคน ในระบบนิเวศเดียวกันอย่างสมดุล จัดระเบียบ กฎกติกา การใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย และมีหลักประกันทางสังคมเพื่อเยียวยาในกรณีหากได้รับผลกระทบ จากสัตว์ป่า

๓.๑.๓ คนรักรัษช้าง เป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนให้เห็นประโยชน์จากการที่มีช้างป่า ด้วยการสร้างเครื่องหมายสัญลักษณ์ “หมู่บ้านคนรักรัษช้าง” แสดงเป็นรูปคนอยู่ร่วมกับช้างอย่างมีความสุข การสร้างแบรนด์สินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน “คนรักรัษช้าง” เพื่อสร้างรายได้ ผลิตสินค้าจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ช้างไม่ชอบ พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ตลาดมีความต้องการ ส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ จากกิจกรรมที่เกี่ยวกับช้าง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย พัฒนาตลาดเป็นหมู่บ้านโอท็อปนวัตกรรมหรือส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยว จัดกิจกรรมจิตอาสาคนรักรัษช้าง เป็นต้น

๓.๑.๔ คนอยู่ร่วมกับช้าง เป็นการสร้างความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการบูรณาการหน่วยงานจัดทำแผนการพัฒนาหมู่บ้านแบบองค์รวม สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล เช่น ด้านอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่า ด้านการเฝ้าระวัง ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น สร้างระบบป้องกันและระงับภัยจากช้างป่า จัดระบบการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยที่เกิดจากช้างป่า ที่ยุติธรรมและเป็นธรรม

๓.๒ ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินงานการจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง คณะทำงานพัฒนาชุมชน และคณะทำงานทุกคณะรวมทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วน จัดระบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น

๑) การพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายที่มีผลกระทบ

๒) คัดเลือกพื้นที่จัดโครงการพัฒนานำร่อง เพื่อใช้เป็นพื้นที่เรียนรู้ และช่วยปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง

๓) จัดทำระบบส่งเสริมองค์ความรู้ และทักษะการใช้ชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนและช้าง เช่น หลักสูตรสร้างความเข้าใจพฤติกรรมของช้าง การบริหารจัดการหมู่บ้าน การสร้างอาชีพ เป็นต้น

๓.๓ ประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานในหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบ โดยใช้โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง คนรักรัษช้าง เป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งของชุมชน/หมู่บ้าน

๓.๔ จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าและจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อส่งเสริมรายได้และสมทบกองทุนเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบตามข้อ ๒ และพิจารณาตามข้อ ๓ หากเห็นชอบขอได้โปรดลงนามในหนังสือแนะนำเรียนปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อโปรดทราบ และพิจารณานำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อโปรดทราบ